

עין משפט  
גר מצוה

ג א מ"י פ"ג מהלכות  
קידוש השנה הלכות ג:  
ד ב מ"י ע"ג ה"א ד:  
ה ג מ"י ע"ג ה"ב:  
ו ד מ"י ע"ג ה"ג:

גליון הש"ס

נברא כהרא אחריתא הוה  
בהרריה. גיטין דף ה ע"ב  
סנהדרין דף ד ע"א:

רבינו הגאון

כי אתא עאל (אמר) קדשו  
לירחא. ואמר רב כהנא  
פילוג איניש מעלמא כי  
אתא ואמר קדשו לירחא  
מיריבן. מאי עממא. דכל  
מילתא דעבידא לאיגלויה  
לא משקרי בה איניש.  
תניא נמי הכי רב אבהו  
מכתב העולם ואמר קדשו  
סוף דין את החדש  
מיריבן. בראשונה הוה  
מקבלין עדות החדש מכל  
אדם משקילקלי המיטין  
ושכרו עדות להשעות את  
החכמים. התקינו שלא יהו  
מקבלין אלא בן המידות.  
שכן כשרים להעיד.  
תנו רבנן מה קלקל  
קלקלה המיטין מיל.  
כראשונה היו משיאין  
משואות. משקילקלי  
הכותים ונשיא משואות  
שלא בזמן. והטעם  
לכך המדינת הרחוקות.  
הקיטו שיהו שלוחין  
יוצאין. וכן שטינו  
במשנתנו כי משואות  
מצייתן את האור  
בכלתוספת ליל ארז.  
אמרין מאי משמע  
משיאין לשון קידה  
ושלוחין (ו) להבה היא.  
שנא וישאם דוד  
ומתרגמין ואוקרין דוד.  
תנו רבנן אין משיאין  
משואות אלא על החמה  
שנראה ביומו. והוא ליל  
ל' כלומר מולד כביש  
נראה ליל ל' ונתקדש  
ביום ל'. משיאין משואות  
ליל ל'. כלומר. היום  
שיצא ראש חודש היה.  
והוא אור עיבורן. ש"מ  
דאמרין משיאין משואות  
אמלא אין משיאין. דהא  
אין משיאין אלא על  
החדש שנראה ביומו. תניא  
מאי עממא. אמר ר' דוד  
חיישין דילמא מילקע  
יוס ל' של חדש חסר  
בערב שבת והוא ראש  
חודש וליל ל' לא הוא  
שבת ולא יתכן להרום  
משואות בלילי שבת. ומתי  
משיאין כמציא שבת  
וידועין כי אדם שמוציא  
שבת אור שלשים ושנים  
הוא. ראש חודש בערב  
הוא. ולא יתכן להרום  
עשו משואות לילי שבת.  
הוא אור לילי. מפני  
איור שבת. ואם תאמר  
נעשה גם לחדש (אמלא).

רב  
בב  
אם אינן מכירין  
פרק שני  
ראש השנה

וחד מי שהיפן. מימה כי לא מהימן נמי ממלל את השבת לילך עם  
שמה לטורף עם אחר כדתן כפ"ק (לעיל ע"ג) גבי אב וכו' ודלכו  
לא מפני שילטורפו זה עם זה אלא שפסל האחד שילטורף השני עם  
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר ממלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה  
אלא מקשה על לישנא דמתני' דנקט  
אחר דמשמע דחד מהימן:

אלא מאי אותו אותו זוג מימה  
מאי קאמר אני יכול לומר  
אחד מאלומו הוה: **סדרא אחריתא**  
הוה. וי"ל דמיריב בעד אחד שראה  
החדש שהלך רבי נהוראי להטורף  
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמתי  
בברייתא להעיד עליו אהדס קאי אכל  
זכרונות החדש (פ"ג) מוכח כהדיא  
דנכתת העד מיריב שהלך ר' נהוראי  
להעיד עליו דכשר וכן פרש"י וקאי  
פירכא דלי הכי אתרי שמי:  
**להשעות את החכמים** שאירע  
יוס ל' של אדר בשנת  
ולא נראה החדש בזמנו וכייתוסין  
מתאון שיהא יוס א' של פסח בשנת  
כדי שמהא הנפת העומר נעמר נאחד בשנת  
ועגרת נאחד בשנת לפי שהיו דורשין  
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו  
כך פ' בקינורטם וז"ל ומה מרומים  
האלה מתקלקלין לענין פסח וי"ל דלא  
משיב ליה קלקול משום קדרשי וזאת  
ואפי' מודים: **מוליד ופביא**  
מפלה ושוחד. בירושלמי משמע כדי  
שלא יטעו לומר שהוא כוכב דל"ר אפי'  
חזיקא כוכבא דגמית ופליק חזיקא  
כוכבא דלילי ואמי: **גזירה** שהיה  
ר"ח חסר שה' אהות כע"ש. ה"ג הוה  
מני לומר משום ר"ח מלא שחל  
להיות בשנת מהני טעמי דמפרס:  
ובה

וחד מי מהימן והתניא מעשה שבא הוא  
ועדיו עמו להעיד עליו אמר רב פפא מאי  
אחר זוג אחר ה"ג מסתברא דאי לא תימא  
הכי אם אינן מכירין אותו מאי אילימא  
אותרו חד וחד מי מהימן ימשפט כתיב ביה  
אלא מאי אותרו אותו הוה ה"ג מאי אחר  
זוג אחר וחד לא מהימן והתניא (ב) מעשה  
ברבי נהוראי שהלך אצל העד להעיד עליו  
בשבת באושא אמרי רבי נהוראי (ג) סהרא  
אחריתא הוה בהרריה והא דלא השיב ליה  
משום כבודו של רבי נהוראי רב אשי אמר  
רבי נהוראי סהרא אחריתא הוה באושא  
ואול רבי נהוראי לא מצטרפוי בהרריה אי הכי  
מאי למימרא מהו דתימא מספיקא לא  
מחללין שבתא "קמ"ל כי אהא עולא אמר  
קדושה לירחא במערבא אמר רב כהנא לא  
מיעביא עולא דגברא רבה הוא דמהימן לא  
אלא אפי' איניש דעלמא נמי מהימן מ"ט  
"כל מילתא דעבידא לאגלויה לא משקרי בה  
איניש תניא נמי הכי בא אחד (ה) בסוף  
העולם ואמר קדשו ב"ד את החדש נאמן:  
בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל  
אדם וכו': תנו רבנן מה קלקל קלקלו  
הבייתוסין (ו) פירטק"י אהת בקשו בייתוסין  
להשעות את החכמים שכרו שני בני אדם  
בד' מאות זוז אחד משלנו ואחד משלהם  
שלהם העיד עדותו ויצא שלנו אמרו לו אמור  
כיצד ראית את הלבנה אמר להם עולה  
שהיא רכוש בן ב' סלעים ראשו דומה לעגל  
אזניו דומין לגדי קרניו דומות לצבי וזנבו מונחת לו בין ורכותיו והצצתי  
בו ונתתני ונפלתו לאחורי ואם אין אתם מאמינים לי הרי מאתים זוז  
צרוין לי בסדיני אמרו לו מי הזקיקך לכך אמר להם שמעתי שבקשו  
בני אדם להשעות אותן חכמים אמרת אלך אני ואודיע להם שמה יבואו  
במתנה והשוברך ימתח על העומר באותה שעה התקינו שלא יהו מקבלין  
אלא מן המכירין: **מתני'** בראשונה היו משיאין משואות משקילקלי  
הכותים התקינו שיהו שלוחין יוצאין כיצד היו משיאין משואות מביאין  
כלונסאות של ארו ארוכין וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך  
במשיחה ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליד ומביא ומעלה  
ומוריד עד שהוא רואה את חברו שהוא עושה כן בראש ההר השני וכן  
בראש ההר השלישי ומאין היו משיאין משואות מהר המשחה לסרטבא  
ומסרטבא לגרופינא ומגרופינא לחוורן ומחוורן לבית בלתין ומבית בלתין  
לא זוז משם אלא מוליד ומביא ומעלה ומוריד עד שהיה רואה כל הגולה  
לפניו כמדורת האש: **גמ'** מאי משמע דמשיאין לישנא דיקור הוא דכתיב  
ו"י וישאם דוד ואנשיו ומתרגמין ואוקרין דוד ת"ר (א) אין משיאין משואות אלא  
על החדש שנראה בזמנו לקדשו ואימתי משיאין לאור עיבורו למימרא דאחסר  
עבדינן אמלא לא עבדינן מ"ט א"ר זירא גזירה משום ר"ח חסר שהל' להיות  
בערב שבת אימת עבדי באפוקי שבתא (ב) דאי אמרת נעביד נמי אמלא אתו  
למיטעי

ועד מי מהימן. להעיד ליה בחזקת נאמן: **מעשה שבא**. העד  
לפני ז"ד כשנת להעיד על החדש: **ועדיו עמו**. להחזיקו נאמן: **חד**  
**מי מהימן**. לעדות החדש: **משפט כתיב**. כי חק לשראל הוא  
משפט וגו': **כאושא**. כשישנה סנהדרין עם ושם היו מקדשין את  
החדש: **משום כבודו דרבי נהוראי**.  
שהרי לא הזכיר ר' נהוראי אלא  
ללמוד ממנו שאלס גדול כמותו נהג  
הימר בזכר ואין כבודו שגבול את  
רלווימי אף מחזירו הקטן ממנו:  
**סדרא אחריתא הוה באושא**. המכיר  
את העד הזה: **מספיקא**. שמה אף  
אותו העד כציתו: **להטעום** אף  
**החכמים**. שאירע יוס ל' של אדר  
בשנת ולא נראה חדש בזמנו  
והייתוסין מתאון שיהא יוס ראשון  
של פסח בשנת כדי שמהא הנפת  
העומר נאחד בשנת ועגרת נאחד  
בשנת לפי שכן דורשין ממחרת  
השנת יניפוטו ממחרת שנת בראשית  
כמשמעו ושכרו שני בני אדם להעיד  
שראו את החדש הייס: **אחד משלנו**.  
ולא הכירוהו: **מאשים** וזו **סוגיית** כך  
**במסנה**. ותהא רשאי לעכבן ואע"פ  
שלא השלמת תנאי שכן לשוכך דיש  
רשות לז"ד לקנוס ממון ולעשותו  
הפקר כדאמרין ביבמות (דף פט:)  
מניין שהפקר ז"ד הפקר שנאמר  
וכל אשר לא יבא לשלם הימים וגו'  
יתרם כל כרשו וגו' (פולח ז'): **ומפס**  
**על העמוד**. למלקות כדאמרין  
במסכת מכות (דף כג:) כופת שמי  
דיו על העמוד: **מתני'** **בראשונה**  
היו משיאין משואות. לאחר שקדשו  
החדש ולא היו גריבין לטטר שלמים  
לשלות גולה להודיע כי המשואות  
מודיעים אותן: **משקילקלי** **בכוסים**.  
והשילו גם הם משואות שלא בזמן.  
החדש להטעום ישראל וכו' לא היו  
משיאין משואות אלא בחדש שמקדש  
ביום ל' כדאמרין פירקין וכשלא  
היו משיאין לערב על יוס ל' הכל  
יודעין שהחדש מעובר ופעם אחת  
עבידו ז"ד את החדש ולא השילו  
משואות לערב ל' והכותים השאירו  
ההרים שלהם והטעו את בני הגולה  
לעשותו חסר: **כלונסאות**. פירטק"י  
בלע"ז: **ארוכים**. כדי שיראו  
למרחוק: וקנים ועצי שמן ונעורת  
של פשתן. כל אלו מרכיבי שנתה:  
**וכורכן במשיחה**. לונג"י בלע"ז קורטק  
בחוט של משיחה נראה הכלונסאות:  
**ומאין היו משיאין משואות**. מה שם  
ההרים: **מסר המשפה**. מתחילין הוא  
הר הימים שלפני ירושלים עד שראוין  
שעשין כן בזה סרטבא: **לחוורן**  
וכו': **אם הגולה**. בני ככל אנשי  
פומבדיתא והמה מודיעין לכל בני  
מדינת ככל: **כמדורס אש**. מפרס  
בגמרא (י) מדורס אש לשון היסק גדול:  
**גמ'** לקדשו. להודיע שנתקדש:  
**לאור עיבורו**. לערב יוס שלשים  
ועל שם שני אדרים שמקדשין אותם ביום עיבוריהם ועל שם  
שממנו מעברין את חדש היואל קרוי יוס עיבור: **ר"ח חסר**. ר"ח הנקבע ביום שלשים שהחדש היואל נמלא בעשוי חסר: **שחל**  
להיות בע"ש. ולא נוכל לחלל שנת (א) לאורו להשא משואות ונשיא אותם למ"ט: **ואי אמרת**. שנהא רגילין בין לחסר בין אמלא:  
אחו

מסורת הש"ס  
(א) ומספיקא פ"א ה"טו"ו,  
(ב) וגיטין ה"א. (ג) ויבמות  
כ"ג קטו. כבודו ל"א.  
(ד) ובפ"א ה"טו"ו.  
(ה) ומספיקא פ"א ה"טו"ו.  
(ו) כ"ה ד. (ז) ופ"א מ"ד.  
(ח) פ"ט ג'ק"א. (ט) מפסיק  
כ: ומספיקא פ"א ה"טו"ו  
(י) ומ"ג מ"ג פ"ג ה"טו"ו.  
(יא) ויקרא פ"ג. (ב) וקטן  
כ: (ג) וקטן כ"ה.

תורה אור השלם

1. כי חק לשראל הוא  
משפט לאלודי יצקב:  
תהלים ס"א  
2. ויעובו שם את  
עצביהם וישאם דוד  
ואנשיהו: שמואל ב' כ"א

הנהגות הב"ח

(א) נבי מ"ג ח"א אהד  
מסוף העולם ואחרי:  
(ב) ע"כ בלמקו שבתא ואי  
למחרת: (ג) ר"ש ד"ה שחל  
להיות כי חלל שבת לאור  
עיבורו להשא משואות:

לעיו רש"י

פירטק"י ופירטק"י.  
מסוה.  
לונג"י וליטרי"ל.  
חוט (של פשתן).

מוסף רש"י

בראשונה. קדש שקלקלו  
הכותים והשילו הם  
משואות ביום של קדשו  
החדש כי להטעום  
את ישראל. דוד משיאין  
משואות. כמו (א) ופסיק  
כ' להטעום משואות הששן  
מן העיר. מותן מעברה.  
וכן היו יודעין כל בני  
הגולה הקרובים והרחוקים  
את קביעת החדש ולא  
היו עושין אלא ידע את  
כל מקום (ב) ויהו ד. א.  
שידור שלוחין יוצאין.  
ועד מקום שיכל להגיע  
מקום חמשה פסג ימים  
הם מודיעים ועושין יוס  
אחר והשאל עושין שני  
ימים (ג). אין משיאין  
משואות. אנוקת בראש  
ההרים היו שלוחי בית  
דין עשין להודיע ששים  
קדשו ז"ד את החדש  
אלא על החדש שנראה  
בזמנו לקדשו. ביום  
שלשים שנראה לקדש.  
דחילו כשהחדש מעובר  
ועושין ר"ח ביום שלשים  
ואחד אף מקדשין אותו.  
שכר קדשוהו שמים.  
ואשתמעין הו' מנה דלחמכ  
עבדין משואות ויתאכל אף  
עבדין משואות ויפאין  
רוחן משואות יודעין  
החדש מעובר (מפסיק)  
ב"ו. לאור עיבורו. לל  
שעבר שלשים להודיע  
ששים מתקדש. לל שלשים  
ואחד קרי אור עיבורו  
על שם שני נעשה החדש  
מעובר כשאין קדשין לו  
את ר"ח (ש"ס).